

Dendrokronologisk undersøgelse af tømmer fra våningshus i Vegli, Lyngdal kommune, Agder, Norge

af
Orla Hylleberg Eriksen

NORGE

Vegli

Lyngdal kommune

Gnr./Bnr.: 164/5

Undersøgelse af Våningshus

Koordinater: (WGS84) 58.15420°N/7.06794°E

Træart: fyr (*Pinus sylvestris*) og eg (*Quercus* sp.)

Formål: Datering og opbygning af grundkurve.

Indsendt af Agder Fylkes kommune ved Christoffer Snaprud Christensen.

Indsamling af Christoffer Snaprud Christensen.

Laboratorieundersøgelse: Orla Hylleberg Eriksen.

Indsenders J. nr.:

Rapport udarbejdet: Marts 2020.

NNU j.nr. A9650

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til NNU rapport 18, 2020 af Orla Hylleberg Eriksen. Kontakt evt.

laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk).

Rapporten kan downloades fra hjemmesiden

<https://natmus.dk/organisation/forskning-samling-og-bevaring/miljoemarkaerologi-materialeforskning/dendrokronologi/dendrokronologisk-rapportoversigt/rapportoversigt-2020/> (eller mirror-site nnuweb.dk) under Dendrokronologi, Rapporter.

Der er tidligere undersøgt materiale fra denne lokalitet (her kaldet Møskeland). Se NNU rapport 12, 2007.

Våningshus

Fem prøver af fyr (*Pinus sylvestris*) og to prøver af eg (*Quercus* sp.) er undersøgt. Der er splintved bevaret på alle prøverne og waldkante på fire af fyrretræsprøverne (vinterfældninger).

Fyrretræsprøverne

Yngste bevarede årring på N4090029 er dannet i 1826 e.Kr. Prøven har 49 splintårringe. Da yderkanten af prøven beskriver en naturlig rounding er den yderste ufuldstændige årring formentlig også den sidste årring træet, som prøven stammer fra, har dannet inden det blev fældet. Træet er formentlig fældet i sommeren 1827 e.Kr. Tre andre prøver: N4090019, N4090049 og N4090059 har Waldkante bevaret. Årringene her er dannet i 1826 og viser, at træerne, er fældet i vinterhalvåret 1826/27 e.Kr.

Den sidste prøve (N4090039) har Waldkante og stammer fra et træ, som er fældet i vinterhalvåret 1824/1825 e.Kr.

Kurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve (N409M001) på 89 år, som dækker perioden 1738-1826 e.Kr.

A9650 Vegli - fyrretræ - krydsdateringer med referencekurver	
	N409M001
Skippergade 111, n235m001	7.30
Eie - Hidra 39, n339m004	7.10
Hellebo - Fjøs og Våningshus, n387m001	7.49
Vest-Agder minus Aaseral, Vest-Agder2	7.70
Götaland, 30677219	4.97

Egetræsprøverne

Yngste bevarede årring på N4090079 er dannet i 1825. Der er 10 splintåringer bevaret på prøven. Da yderkanten af prøven beskriver en naturlig runding er den yderste ufuldstændige årring formentlig også den sidste årring træet, som prøven stammer fra, har dannet inden det blev fældet. Træet er formentlig fældet i sommeren 1826 e.Kr.

Tolkning: denne datering gælder også den anden egetræsprøve.

Kurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve (N409M002) på 62 år, som dækker perioden 1764-1825 e.Kr.

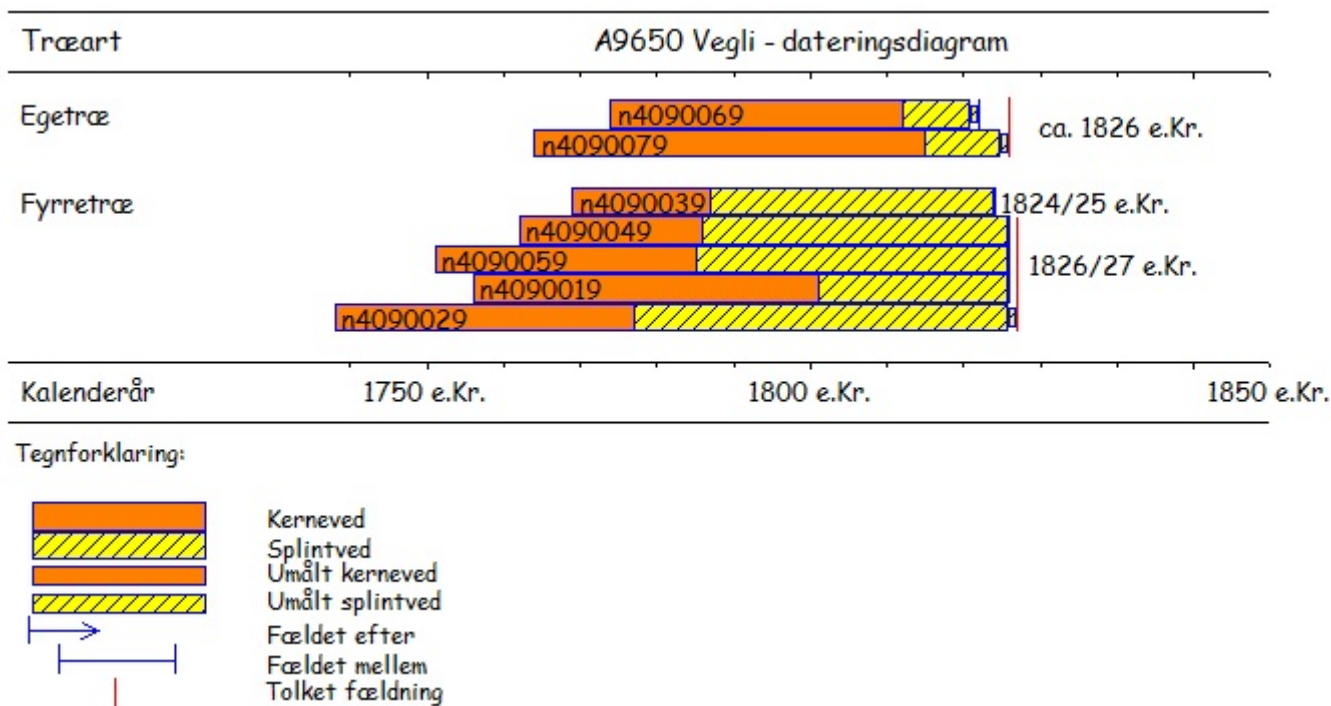
A9650 Vegli - egetræ - synkroniseringer med referencekurver	
	N409M002
Vest Danmark 01, Vest Danmark 01	3.88
Slesvig-Holsten, DM100003	2.17
Agder, N-hist03+rec	7.56
Skåne og Blekinge, SM000005	2.21

Splintstatistikker:

Fyrretræ: 40-80 år.

Egetræer, som har vokset i Norge 15 [-7,+ 6] år. Anvendt her.

For t -værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

A9650 Vegli, Lyngdal, Agder, Norge - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Fældning	Bem.
	Våningshus, Fyrretræ							
N4090019	Pr.1	71	ja	25 år	W vf	1756-1826	1826/27	
N4090029	Pr.2	89	3-4 cm	49 år	S1	1738-1826	ca. 1827	
N4090039	Pr.3	56	ja	37 år	W vf	1769-1824	1824/25	
N4090049	Pr.4	65	ja	40 år	W vf	1762-1826	1826/27	
N4090059	Pr.5	76	ja	41 år	W vf	1751-1826	1826/27	
	Våningshus, Egetræ							
N4090069	Pr.6	48	ja	9 år	S1	1774-1821	ca. 1826	
N4090079	Pr.7	62	ja	10 år	S1	1764-1825	ca. 1826	

Tegnforklaring: B - bark, W - waldkante (barkring), vf - vinterfældning, sf - sommerfældning (inkluderer altid en ufuldstændig årring). Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.

